

Plan-m.e.r. Waterbeheerplan Veluwe 2010 t/m 2015

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

projectnr. 184045
revisie 02
juni 2008

Opdrachtgever

Waterschap Veluwe
Postbus 4142
7320 AC APELDOORN

datum vrijgave

19-06-2008

beschrijving revisie 02

Definitief

goedkeuring

J. van Belle

vrijgave

J. van Belle

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Procedure	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Waterbeheerplan 2010 t/m 2015	5
3	Wettelijk kader plan-MER	7
3.1	Is het waterbeheerplan kaderstellend, en zo ja, waarvoor	7
3.2	Natura 2000 gebieden en mogelijke plan-m.e.r. plicht	9
4	Aanpak en effectvoorspelling	11
4.1	Aanpak	11
4.1.1	Beleidskader en referentie	11
4.1.2	Basisalternatief	12
4.1.3	Effectvoorspelling	12
4.1.4	Terugkoppeling en optimalisatie	13
4.2	Effectbepaling	13
	Literatuur	15
	Bijlage 1: Geraadpleegde instanties	17
	Bijlage 2: Begrenzing Beheergebied Waterschap Veluwe en ligging Natura 2000 gebieden	19
	Bijlage 3: Selectie uit de C- en D-lijst uit het Besluit m.e.r. 1994	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Veluwe werkt aan het opstellen van het Waterbeheerplan 2010 t/m 2015. Dit is het integrale beleidsplan van het waterschap voor het hele beheergebied van het waterschap. Als onderdeel van de startfase van het planproces is nagegaan of een plan-m.e.r. procedure gevolgd moet worden voor het waterbeheerplan. Geconcludeerd is dat in dit geval een plan-MER nodig is, omdat het plan mogelijk activiteiten bevat waarvoor "passende beoordelingen" nodig kunnen zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet. Dit wordt in hoofdstuk 3 van deze notitie uitgelegd.

De vereiste om een plan-MER te maken komt voort uit de mogelijke relaties met de Natura 2000 gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen, Veluwerandmeren en Uiterwaarden IJssel. Deze liggen geheel of gedeeltelijk binnen het plangebied van het waterbeheerplan, ofwel - in het geval van de Veluwerandmeren - grenzen er aan. De voorliggende Notitie Reikwijdte en Detailniveau geeft op hoofdlijnen aan, welke vraagpunten naar de inschatting van het Waterschap Veluwe in het plan-MER aan de orde zullen moeten komen en doet een voorstel voor de aanpak en het detailniveau van de MER-studie.

De afkortingen plan-m.e.r. en plan-MER

In dit document komt u de afkortingen plan-m.e.r. en plan-MER tegen. Het is gebruikelijk om met dit verschil in afkortingen onderscheid te maken tussen de procedure voor de milieueffectrapportage (de m.e.r.) en het milieueffectrapport (het MER).

Plan-m.e.r. staat dus voor de procedure van de milieueffectrapportage voor het plan (in dit geval het Waterbeheerplan).

Met plan-MER wordt het milieueffectrapport bedoeld. Dit is het milieudocument bij het plan, dat in het kader van de m.e.r.-procedure wordt opgesteld.

1.2 Procedure

Bekendmaking start plan-m.e.r.

De plan-m.e.r. procedure start met een openbare kennisgeving (advertentie in de lokale pers) van het voornemen om voor het Waterbeheerplan een plan-MER op te stellen. Ter nadere informatie wordt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau op de website van het Waterschap Veluwe geplaatst (www.veluwe.nl).

Raadpleging

Ongeveer gelijktijdig met de bekendmaking worden de betrokken bestuurlijke organen geïnformeerd en geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het plan-MER. De voorliggende notitie Reikwijdte en Detailniveau is hiervoor bedoeld. De betrokken bestuurlijke organen zijn in dit geval de inliggende gemeenten, aangrenzende waterschappen, Rijkswaterstaat Dienst IJsselmeergebied en Dienst Oost-Nederland, de

provincies Gelderland en Overijssel, de directie regionale zaken van het ministerie van landbouw, de inspectie VROM en de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. Een volledig overzicht is opgenomen in Bijlage 1 bij deze Notitie.

Omdat de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.)¹ in de gelegenheid zal worden gesteld om het plan-MER te toetsen, zal het waterschap deze commissie ook vooraf om advies vragen over de afbakening van het MER-onderzoek, in aanvulling op de raadpleging van bestuursorganen.

Inspraak en advies naar aanleiding van het plan-MER en het Ontwerp Waterbeheerplan In de periode waarin het ontwerp Waterbeheerplan wordt opgesteld, wordt ook het plan-MER vervaardigd. Dit milieurapport wordt vervolgens samen met ontwerp Waterbeheerplan ter inzage gelegd. Dit zal eind december 2008 gebeuren. Daarna is er voor iedereen gedurende 6 weken de mogelijkheid voor inspraak (indienen zienswijzen) op het plan-MER, gekoppeld aan de procedure voor inspraak en indienen zienswijzen op het Waterbeheerplan.

De Commissie m.e.r. wordt in de gelegenheid gesteld om het plan-MER te toetsen. De commissie neemt daarbij ook kennis van de ingebrachte zienswijzen.

Het definitieve Waterbeheerplan 2010 t/m 2015

Het bevoegd gezag (het algemeen bestuur van het Waterschap Veluwe) zal bij de vaststelling van het definitieve plan motiveren op welke wijze het plan-MER in de besluitvorming is betrokken en wat is overwogen omtrent de ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie m.e.r.

Evaluatie achteraf van milieugevolgen

Tijdens en na realisatie van het Waterbeheerplan evalueert het waterschap de milieugevolgen van het plan.

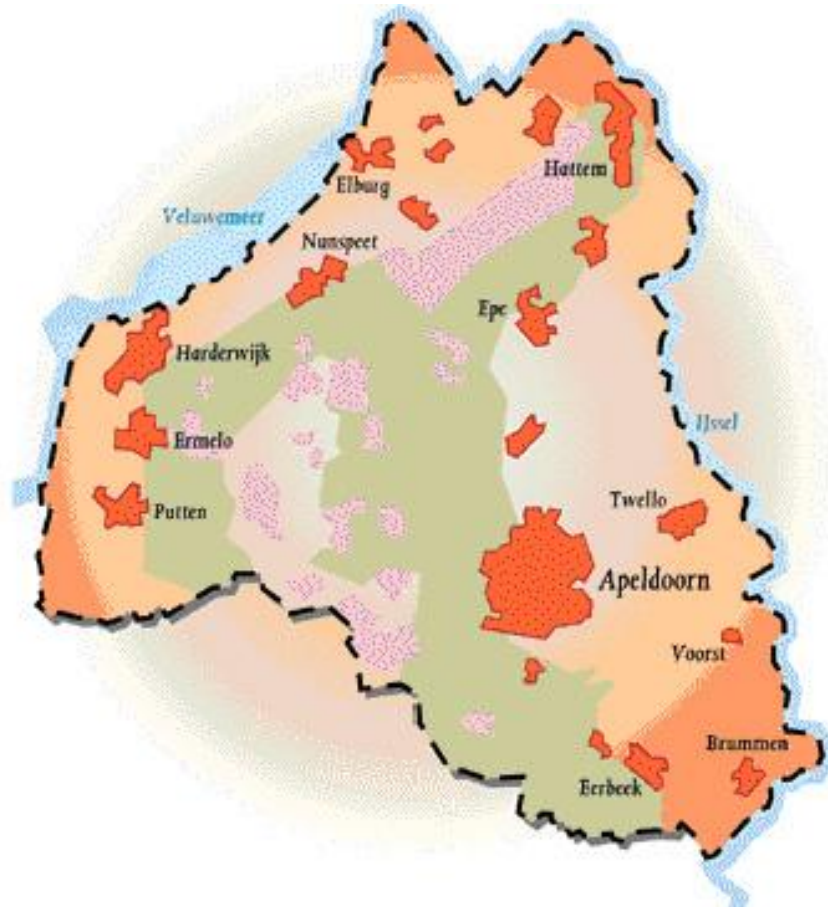
1.3 Leeswijzer

In deze Notitie wordt na deze inleiding een beknopte kenschets gegeven van de aard van het plan waar het om gaat: het Waterbeheerplan 2010 t/m 2015 van het Waterschap Veluwe. Vervolgens wordt ingegaan op de vraag, om welke wettelijke redenen de plan-m.e.r. -procedure wordt doorlopen (hoofdstuk 3). Tenslotte worden in hoofdstuk 4 de aanpak en het detailniveau van de effectvoorspelling beschreven.

¹ . De Commissie m.e.r. is een onafhankelijke landelijke commissie die het bevoegd gezag (in dit geval het algemeen bestuur van het Waterschap) van advies dient over milieueffectrapportage.

2 Waterbeheerplan 2010 t/m 2015

Voor de periode 2010 tot en met 2015 stelt het Waterschap Veluwe een nieuw waterbeheerplan vast, het vierde waterbeheerplan (WBP4). Het waterbeheerplan heeft betrekking op het gehele beheersgebied van het Waterschap Veluwe. Dit gebied is op de onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 2.1: Beheergebied van Waterschap Veluwe

In dit gebied ligt het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen en delen van de Natura 2000 gebieden de Veluwe en Uiterwaarden IJssel. Aan de noordzijde grenst het gebied aan het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren, een klein stukje hiervan ligt binnen de begrenzing van het beheergebied van het Waterschap Veluwe. In Bijlage 2 bij deze Notitie is een figuur opgenomen waarin de ligging van de Natura 2000 gebieden is weergegeven.

Het Waterbeheerplan 4 is vooral een bundeling van bestaand beleid uit de stroomgebieduitwerkingsplannen (SUP's, zie het tekstkader op de volgende pagina) aangevuld met bestuurlijke afspraken vastgelegd in de Gebiedsnota Veluwe 2007 (Waterschap Veluwe). In deze Gebiedsnota heeft door middel van gebiedsprocessen een

nadere uitwerking plaatsgevonden van de Kader Richtlijn Water (KRW), HEN/SED wateren (Hoogste Ecologische Niveau/Specifiek Ecologische Doelstelling) en het Emissiebeheerplan².

Stroomgebiedsuitwerkingsplannen (SUP's)

Voor de periode 2007-2010 heeft het Waterschap Veluwe haar beleid vastgelegd in zeven Stroomgebieduitwerkingsplannen (SUP). De SUP's hebben de status van partiële herziening van het waterbeheerplan Veluwe 2002-2006 en werken naar het op orde brengen van het watersysteem voor 2015 in kwalitatief en kwantitatief opzicht. In de SUP's zijn negen hoofddoelen verwoord, die zijn gespecificeerd in subdoelen en prestatieafspraken. Deze subdoelen en prestatieafspraken zijn vertaald in concrete maatregelen die zijn toegewezen aan gebieden.

Naast het nationale en provinciale beleid gericht op water, zoals ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en wateroverlast (NBW en WB21) en de PKB Ruimte voor de Rivier, is ook ander beleid van belang voor het nieuwe Waterbeheerplan. Hierbij kan gedacht worden aan Natura 2000 en het provinciale ruimtelijk beleid (opgenomen in het streekplan). Voor het beleid van het waterschap zelf zijn ook de recent vastgestelde beleidsnota's m.b.t. recreatief medegebruik, visbeleid en archeologie en cultuurhistorie van belang. Het gaat hier om uitwerkingen van bestaand beleid (van andere overheden), die zijn toegespitst op de taken van het Waterschap Veluwe.

Met het vaststellen van de SUP's (gezamenlijk met de status Waterbeheerplan 3) is voor het overgrote deel van het landelijk gebied ook het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregiem (GGOR) vastgesteld. Dit geldt echter niet voor de TOP-lijst gebieden en de reserve TOP-lijst gebieden. Dit betreft een lijst van verdroogde gebieden met functie voor natte natuur, die uiterlijk 2013 moeten zijn verbeterd. De lijst is door de provincie Gelderland vastgesteld. Voor deze gebieden zal het Waterschap Veluwe in 2009 het GGOR vaststellen en herstelplannen die op basis van het GGOR zijn ontwikkeld. Deze herstelplannen worden in de loop van 2009 door middel van een planherziening opgenomen in het Waterbeheerplan Veluwe 2010 t/m 2015. Daarbij zal een aanvulling van het plan-MER nodig kunnen zijn, indien er negatieve effecten op Natura 2000 gebieden kunnen worden verwacht. Dit komt in hoofdstuk 3 van deze Notitie nader aan de orde.

Als motto voor het nieuwe waterbeheerplan geldt: Samenwerken aan water. Hiermee zet het waterschap in op samenwerking en het waterschap als bondgenoot met (gebieds)partners.

² De KRW is Europees beleid, de HEN/SED wateren en het Emissiebeheerplan zijn provinciaal beleid.

3 Wettelijk kader plan-MER

De wettelijke plicht om voor een plan (in dit geval het waterbeheerplan) een plan-MER op te stellen kan voortvloeien uit twee hoofdredenen:

1. Het plan is kaderstellend voor activiteiten zoals gedefinieerd in de onderdelen C en D (de zogenaamde C- en D-lijsten) van de Bijlage bij het "Besluit milieueffectrapportage 1994";
2. Het plan voorziet in de mogelijkheid om activiteiten/planvoornemens te ontwikkelen die negatieve effecten (kunnen) hebben op "Natura 2000"-gebieden: gebieden die zijn aangewezen op grond van de Europese Vogel- en/of Habitatrichtlijn.

In dit hoofdstuk wordt voor elk van beide redenen nagegaan of deze voor het Waterbeheerplan Veluwe 2010 t/m 2015 leidt tot de plicht om een plan-MER op te stellen. Deze toets bepaalt niet alleen of een plan-MER wettelijk vereist is, maar werkt ook door in de vraag wat daarin aan de orde moet komen. Dit laatste wordt beschreven in hoofdstuk 4.

3.1 Is het waterbeheerplan kaderstellend, en zo ja, waarvoor

In Bijlage 2 bij deze Notitie is uit het Besluit MER 1994 een selectie opgenomen van activiteiten waarvoor een plan-m.e.r. vereist is, indien het Waterbeheerplan kaderstellend is voor de activiteiten. De conclusie is dat het waterbeheerplan voor geen van deze activiteiten kaderstellend is. Er is dus geen plan-m.e.r. plicht vanwege dit soort activiteiten. In aanvulling op de C- en D lijst kunnen ook werken ter beperking van overstromingen leiden tot plan-m.e.r. plicht. Ook dit is getoetst, waarbij is geconcludeerd dat het Waterbeheerplan niet kaderstellend zal zijn voor dergelijke activiteiten. Ook deze toets leidt dus niet tot plan-m.e.r. plicht.

Voor een aantal activiteiten verdient de toets aan de C- en D-lijsten, en de vraag of het Waterbeheerplan hiervoor kaderstellend is, nadere toelichting. Deze punten en de genoemde extra categorie komen hieronder aan de orde.

Categorie 9: De inrichting van het landelijk gebied

Deze categorie heeft betrekking op de inrichting (dan wel wijziging of uitbreiding daarvan) van het landelijk gebied, waarbij het gaat om een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 125 hectare of meer. Hierbij kan worden gedacht aan regionale waterbergingsgebieden en de TOP-lijst gebieden.

Waterbergingsgebieden

In het plan-MER dat de provincie zal opstellen voor het Vierde Waterhuishoudingsplan zal worden beschreven welke argumenten bepalend zijn geweest voor de keuze en begrenzing van de waterbergingsgebieden. Ook zal worden ingegaan op mogelijke milieueffecten van eventuele benodigde inrichtingsmaatregelen. De waterbergingsgebieden binnen het Waterschap Veluwe zijn reeds in de SUP's (dus Waterbeheerplan 3) opgenomen. Het betreft een totale oppervlakte van 50 - 60 ha,

verdeeld over drie gebiedjes³. In het Waterbeheerplan Veluwe wordt geen nadere uitwerking van deze gebieden opgenomen. Het waterbeheerplan is hiervoor dus niet kaderstellend. Zowel om deze reden als vanwege de beperkte omvang van de gebieden is er in dit geval geen plan-m.e.r. plicht voor de waterbergingsgebieden, althans niet op basis van de definitie van activiteiten die onder categorie 9 van de C- of D-lijst vallen.

Herstelplannen TOP-lijst gebieden

Zoals in het voorgaande reeds is beschreven, zullen de herstelplannen in de loop van 2009 middels een planherziening in het Waterbeheerplan Veluwe 2010 t/m 2015 worden opgenomen. Het gaat hierbij niet om een functiewijziging, maar om herstel van verdroogde gebieden met de functie natuur. Dit leidt dus niet tot plan-m.e.r. plicht, althans niet op basis van de definitie van activiteiten die onder categorie 9 van de C- of D-lijst vallen.

Categorie 12: rivierdijken en (andere) primaire waterkeringen

In de PKB Ruimte voor de Rivier zijn maatregelen opgenomen bij de IJssel. Het waterbeheerplan neemt deze projecten over, maar geeft daaraan geen verdere uitwerking (het waterschap doet alleen de uitvoering). Ook worden de kaders van de PKB niet nader uitgewerkt of gespecificeerd in het waterbeheerplan. Voor de PKB Ruimte voor de Rivier is reeds een plan-MER opgesteld. Omdat het Waterbeheerplan niet kaderstellend is, leidt dit onderdeel van het waterbeheerplan niet tot de plicht om een plan-MER te stellen.

Primaire waterkeringen in het beheer van het waterschap worden meegenomen in de vijfjaarlijkse toetsing (gereed 2011) op grond van de Wet op de waterkering. Waterkeringen die als onvoldoende worden beoordeeld, worden opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Op dit moment is wel de toetsing voorzien, maar is nog geen zicht op eventuele maatregelen. Het Waterbeheerplan kan hiervoor dus (nog) niet de kaders stellen. Daarom leidt dit niet tot (plan-)MER plicht op grond van het Besluit MER.

Het waterschap beheert een secundaire waterkering langs een deel van het Apeldoorns Kanaal. De C- en D-lijsten van het Besluit MER 1994 hebben alleen betrekking op primaire waterkeringen. Eventuele maatregelen aan de secundaire waterkeringen leiden dus niet tot plan-m.e.r. plicht, althans niet op basis van de C- en D-lijsten van het Besluit MER 1994. Verderop in deze paragraaf komt naar voren dat dit op basis van een mogelijke relatie met de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000 gebieden, anders kan liggen.

Werken ter beperking van overstromingen (flood relief werken)

Dit is een categorie die niet als zodanig in de Nederlandse C-en D-lijst is opgenomen, maar wel is geformuleerd in Bijlage 2 bij de Europese m.e.r. richtlijn.

Waterbergingsgebieden zouden hiertoe kunnen worden gerekend, maar bijvoorbeeld ook maatregelen in het rivierbed ter vergroting van de afvoercapaciteit. Een project als de aanleg van de hoogwatergeul Veesen - Wapenveld (bij de IJssel) kan tot deze categorie worden gerekend. Dit project is opgenomen in de PKB Ruimte voor de Rivier. Evenals andere projecten uit dit plan, neemt het Waterbeheerplan dit project over, maar geeft daaraan geen verdere uitwerking. Omdat het Waterbeheerplan hiervoor niet kaderstellend is, vormt dit geen reden voor het opstellen van een plan-MER.

³ In de SUP's is daarnaast de bestaande plas bij Bussloo als bergingsgebied genoemd. Dit voornemen is echter geschrapt.

Zoals in het voorgaande al is aangegeven, zal het waterbeheerplan geen kaderstellende uitspraken bevatten met betrekking tot de waterbergingsgebieden.

3.2 Natura 2000 gebieden en mogelijke plan-m.e.r. plicht

Binnen het beheersgebied van het Waterschap Veluwe of in de nabije omgeving daarvan liggen de volgende Natura 2000 gebieden:

- Uiterwaarden IJssel (gedeeltelijk in het beheersgebied van het waterschap);
- Veluwerandmeren (voornamelijk grenzend aan het beheersgebied van het waterschap);
- Landgoederen Brummen (grotendeels binnen het beheersgebied);
- De Veluwe (voor een groot deel binnen het beheersgebied).

Op de kaart in Bijlage 3 is aangegeven welke gebieden binnen het beheergebied van het Waterschap Veluwe deel uitmaken van de genoemde Natura 2000 gebieden (opmerking: Het Natura 2000 gebied Landgoederen Brummen omvat de gebieden Leusveld, Voorstonden en Empensche / Tondensche Heide).

Als de doelen en voornemens in het Waterbeheerplan negatieve effecten kunnen hebben op de specifieke waarden en ontwikkelingsdoelen (zoals verwoord in de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden), zal een zogenaamde “passende beoordeling” nodig zijn. Dit heeft dan tot gevolg, dat een plan-MER vereist is, waarin de passende beoordeling is opgenomen. Hoewel veel van de planvoornemens / maatregelen in het Waterbeheerplan gericht zijn op verbetering van de (ecologische) kwaliteit van het watersysteem en het functioneren van de natuur in de omgeving, kan niet op voorhand worden uitgesloten dat er negatieve effecten kunnen zijn op de Natura 2000 gebieden. Waterschap Veluwe heeft er daarom voor gekozen, voor alle zekerheid de plan-m.e.r. procedure toe te passen, ook al zou achteraf kunnen blijken dat er geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen worden verwacht.

Aanzet afbakening aandachtspunten en effectenstudie in verband met Natura 2000

Het Natura 2000 gebied Landgoederen Brummen is een gebied met status “sense of urgency” in verband met de wateropgave. Het is van belang in het plan-MER en het Waterbeheerplan aandacht te besteden aan de diverse knelpunten in het watersysteem, bijvoorbeeld met het oog op de toestroming van grondwater van de vereiste kwaliteit en hoeveelheid. De maatregelen voor dit “sense of urgency” gebied zijn nu nog niet uitgewerkt. Ze worden uitgewerkt in het herstelplan voor het TOP-lijst gebied dat hier is gelegen. Evenals voor de andere TOP-lijst gebieden geldt, wordt ook dit herstelplan in de loop van 2009 middels een planherziening in het Waterbeheerplan opgenomen. De verwachting is dat de maatregelen alleen positieve effecten zullen hebben, maar dit zal bij de uitwerking van het herstelplan nader moeten worden beschouwd. Indien wel negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied kunnen worden verwacht, zal een aanvulling bij het plan-MER worden uitgevoerd. Het ligt in de bedoeling om in het plan-MER dat nu wordt opgesteld wel globaal na te gaan of het plan ruimte biedt, dan wel inspeelt op het gewenste herstel van het gebied. Een globale analyse van de samenhang van de instandhoudingsdoelen met het (eco-)hydrologische systeem zal hiervoor de basis kunnen bieden.

Het Natura 2000 gebied Veluwe is weliswaar geen gebied met de status “sense of urgency”, maar ook hiervoor zijn knelpunten bekend die samenhangen met het watersysteem. Bij de milieubeoordeling van voorstellen die invloed kunnen hebben op de hydrologie van de Veluwe, zal hier aandacht aan worden besteed, op basis van een beschrijving op hoofdlijnen van de samenhang van de instandhoudingsdoelen met het (eco-)hydrologische systeem. Hetzelfde geldt – hoewel in mindere mate – voor de beoordeling van maatregelen in het gebied Uiterwaarden IJssel. Hier gaat het vooral om eutrofiëring en de mogelijke invloed van het watersysteem binnen het beheersgebied van het Waterschap Veluwe hier op.

Voor alle gebieden kan verder de kans op versterking of achteruitgang van de biotoop van specifieke diersoorten (opgenomen in de instandhoudingsdoelen) een punt van aandacht zijn.

Het gebied Veluwerandmeren is een vogelrichtlijngebied. De maatregelen bij de water toevoerende beken in het Waterbeheerplan zullen positieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van het water dat door de beken die op de randmeren uitmonden, wordt aangevoerd. Voor het streven naar een meer natuurlijke situatie is dit gunstig. Daar staat tegenover dat het voor de foerageermogelijkheden van bepaalde vogelsoorten plaatselijk minder gunstig zou kunnen zijn, door afname van de dichtheid van Driehoeksmosselen. De vraag hoe hier mee om te gaan, zal op het integrale niveau van de randmeren kunnen worden onderzocht, bijvoorbeeld in het kader van het Beheerplan Natura 2000. Het Waterbeheerplan Veluwe is hiervoor niet het geschikte kader. In het plan-MER voor het Waterbeheerplan zal wel worden nagegaan of maatregelen nabij de Randmeren de functies voor vogelsoorten waarvoor het gebied specifiek van betekenis is, negatief kunnen beïnvloeden.

4 Aanpak en effectvoorspelling

4.1 Aanpak

Voor het opstellen van het plan-MER doorlopen wij een aantal processtappen. Deze worden hieronder beschreven.

4.1.1 Beleidskader en referentie

In het plan-MER wordt het beleidskader beschreven en worden de huidige situatie en autonome ontwikkeling geschetst. Voor het beleidskader is voor water vooral het derde Waterhuishoudingsplan de van de provincie Gelderland (WHP3)⁴ van belang en beleid op gebied van natuur en landschap (inclusief de voorgenomen aanwijzing Natura 2000).

Andere gerelateerde beleidskaders zijn:

- EU beleid:
De Kaderrichtlijn Water (KRW), Decembernota 2006 en de Stroomgebiedsbeheerplannen Maas en Rijndelta (ontwerp op te stellen in 2008);
- Rijksbeleid:
 - Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2003) en daaruit voortvloeiende planfiguren;
 - De Nota Waterveiligheid in de 21ste eeuw (op te stellen in 2008);
 - Het Uitvoeringsprogramma diffuse bronnen waterverontreiniging (2007);
 - Vierde Nota Waterhuishouding, het Kabinetsstandpunt "Anders omgaan met water" en de nieuwe waterplannen op nationaal en provinciaal niveau waaronder WHP4 van de provincie Gelderland (allen op te stellen in 2008);
- Provinciaal Beleid:
Streekplannen en het daaruit volgende gebiedsbeleid.

Naast het beleidskader zal ook de huidige situatie omschreven worden gericht op de waterstaatkundige situatie. Voor de beschrijving van de huidige situatie wordt (het einde van) 2009 als basisjaar genomen.

Bij de effectvoorspelling worden effecten van het Waterbeheerplan vergeleken met de situatie in 2015 bij autonome ontwikkeling. Dit is de ontwikkeling van het gebied op basis van bestaand beleid, zoals provinciaal beleid, Natura 2000 en ontwikkelingen op het gebied van landbouw en recreatie, met uitzondering van het in het Waterbeheerplan vast te leggen beleid.

Het gaat bij de effectvoorspelling om de milieuaspecten die van belang zijn voor de beoordeling van het plan. In paragraaf 4.2 zijn deze aangegeven.

⁴ Tevens wordt gebruik gemaakt van de Hoofdlijnennota (provincie Gelderland) als opmaat voor het waterhuishoudingsplan 4 van de Provincie.

4.1.2 Basisalternatief

In het Waterbeheerplan 4 worden (sub)doelen, prestatieafspraken en maatregelen opgenomen. Deze vormen gezamenlijk het basisalternatief. In de tweede stap van de plan-MER studie maken we binnen het basisalternatief een selectie van de (sub)doelen, prestatieafspraken en maatregelen die mogelijk (negatieve) milieueffecten hebben. Daarbij worden twee lijnen gevolgd:

1. Subdoelen, prestatieafspraken en maatregelen die van toepassing zijn op / invloed kunnen hebben op Natura 2000 gebieden (zie hiervoor ook het tekstkader "Aanzet afbakening aandachtspunten en effectenstudie Natura 2000" op pagina 10):
 - a. In eerste instantie wordt nagegaan of het waterbeheerplan ruimte biedt aan en inspeelt op de wateropgaven die in de verschillende Natura 2000 gebieden aan de orde zijn. Landgoederen Brummen is aangewezen als "sense of urgency" gebied vanuit de wateropgave en in zowel het gebied Veluwe als het gebied Uiterwaarden IJssel zijn knelpunten die samenhangen met het watersysteem bekend. Dit wordt op basis van inzicht op hoofdlijnen in het (eco-)hydrologisch systeem beschreven in het plan-MER;
 - b. Vervolgens wordt de lijst met maatregelen gescreend, waarbij wordt bepaald welke maatregelen mogelijk een negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden. Deze maatregelen worden in het plan-MER geselecteerd en meegenomen in de volgende stap.
2. Globale milieubeoordeling (op beleidsniveau) van het beleid in het Waterbeheerplan:

In aanvulling op de hiervoor genoemde lijn, wordt een globale beoordeling uitgevoerd van het geformuleerde beleid, waarbij op het niveau van de subdoelen en prestatieafspraken in het waterbeheerplan wordt bezien welke invloed deze mogelijk hebben op de verschillende milieuaspecten in het hele beheergebied van het waterschap. Deze globale milieubeoordeling heeft een signalerende functie en dient om aan te geven welke mogelijke negatieve milieugevolgen in het kader van het waterbeheerplan aandacht verdienen (in aanvulling op lijn 1) en/of bij latere uitwerkingen op een meer gedetailleerd niveau.

4.1.3 Effectvoorspelling

In deze derde stap worden de resultaten van de uitwerking van de eerste lijn die hiervoor is beschreven, nader onder de loep genomen. Voor de zaken die bij de vorige stap naar voren zijn gekomen wordt een kwalitatieve effectvoorspelling uitgevoerd (voor milieuaspecten zie paragraaf 4.2). In deze fase wordt dus de werkelijke beoordeling gegeven van de in het basisalternatief omschreven subdoelen, prestatieafspraken en maatregelen, voorzover deze op grond van de selectie in de vorige stap nadere aandacht verdienen.

De maatregelen in het basisalternatief zullen vaak gericht zijn op het versterken van ecologische waarden en dus positief zijn voor de natuurgebieden. Dit neemt niet weg dat negatieve effecten niet altijd op voorhand kunnen worden uitgesloten. In het MER zal worden onderbouwd:

- of significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden kunnen worden uitgesloten;
- waar kansen en knelpunten liggen voor de combinatie van Natura 2000 doelen en het beheer van het watersysteem;
- welke aandachtspunten dit oplevert voor het waterbeheerplan.

In veel gevallen zullen kansen en aandachtspunten echter niet in het kader van het Waterbeheerplan Veluwe kunnen worden aangepakt, maar zullen de (door de provincie) op te stellen beheersplannen voor de Natura 2000 gebieden hiervoor het geschikte kader vormen. Dit zal dan in het plan-MER worden signaleerd.

Als negatieve gevolgen op Natura 2000 gebieden niet kunnen worden uitgesloten zal een passende beoordeling worden opgesteld, die in het plan-MER wordt opgenomen.

De effectvoorspelling is niet alleen gericht op de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebieden, maar is breder. Dit wordt in paragraaf 4.2 beschreven en gemotiveerd.

4.1.4 Terugkoppeling en optimalisatie

Na het beoordelen van de effecten zal als vierde stap een terugkoppeling plaatsvinden. Hierbij wordt voor de verschillende planvoornemens gekeken naar de doelrealisatie (mate waarin planvoornemens de in het beleid gesteld doelen halen), naar effectbeperkende maatregelen en naar maatregelen met een positiever effect.

De terugkoppeling heeft zowel betrekking op de uitwerking en effectvoorspelling van lijn 1 zoals in het voorgaande omschreven, als op de globale milieubeoordeling van het hele plan op beleidsniveau (lijn 2). Dit kan leiden tot voorstellen voor aanpassingen van het basisalternatief, waarmee het optimalisatiealternatief voor het plan-MER tot stand is gekomen.

De voorstellen voor optimalisatie kunnen doorwerken in het uiteindelijke Waterbeheerplan Veluwe 2010 t/m 2015. Dit zal afhankelijk zijn van de haalbaarheid en de afweging ten opzichte van andere factoren en doelen van het plan.

4.2 Effectbepaling

In het plan-MER worden de effecten van de planvoornemens op de relevante milieuaspecten in beeld gebracht. Alle milieuaspecten die van belang zijn voor de beoordeling van het plan en de besluitvorming daarover worden meegenomen. Dit is ruimer dan alleen mogelijke directe of indirecte invloeden op de instandhoudingsdoelen. Om de milieu-informatie te leveren die van belang kan zijn voor de besluitvorming en voor de insprekers, verdienen ook de volgende punten aandacht:

- de milieudoelen van het waterbeheerplan;
- milieufactoren die bij de afweging van planvoorstellen een rol hebben gespeeld, zoals
 - landschappelijke en cultuurhistorische overwegingen;
 - de kenmerken en waarden van gebieden die samenhangen met de status als kerngebied in de EHS of als EVZ.

In het plan-MER worden daarom de volgende effecten in beschouwing genomen:

- effecten op watersysteem en waterketen (voor zover samenhangend met watersysteem);
- effecten op kenmerken en waarden ecologie;
- effecten op kenmerken en waarden landschap en cultuurhistorie;
- effecten op kenmerken en waarden archeologie.

De onderstaande tabel geeft het beoordelingskader, waarop de effectbepaling zal worden gebaseerd.

Thema	Aspect
Water (watersysteem en waterketen)	Oppervlaktewaterkwantiteit, Oppervlaktewaterkwaliteit (chemisch en ecologisch), Grondwaterstanden en -stroming
Ecologie	Instandhoudingsdoelen Natura2000, Doelen en waarden EVZ's en EHS kerngebieden, Landschapsecologie / Ecohydrologie.
Landschap en cultuurhistorie	Landschappelijke structuur/ Landschapsbeeld, Cultuurhistorische waarden.
Archeologie	Archeologische waarden.

Het detailniveau van de planvoornemens bepaalt het detailniveau van de effectvoorspelling. Dit houdt bijvoorbeeld in dat voor de maatregelen die mogelijk invloed hebben op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 naar verwachting een meer gedetailleerde effectvoorspelling gemaakt wordt dan voor de globale milieubeoordeling van de subdoelen en prestatieafspraken. De effectbepaling zal kwalitatief van aard zijn, gebaseerd op inzichten en oordelen van deskundigen voor de bovengenoemde milieuaspecten.

Literatuur

Haskoning Nederland, 2008, Schoon en genoeg grondwater in Gelderland. Provincie Gelderland, Arnhem

KIWA, 2006, Knelpunten en kansen voor Natura 2000 gebieden (zie website LNV)

Provincie Gelderland (2004), Water leeft in Gelderland, Deel 1 Het beleid. Arnhem

Provincie Gelderland (2008), Hoofdlijnen nota. Arnhem

Troost, S. en J. Arntz (2008), Realisatie Doelen HEN- en SED-wateren. Deventer

Troost, S., A. Otte, J. Arntz, R. Blijleven en B. Bakker (2008), Gebiedsnota Veluwe 2007. Bestuursnota. Deventer

Troost, S., A. Otte, R. Hekman, R. Blijleven en B. Bakker (2008), Gebiedsnota Veluwe 2007. Uitwerking doelstellingen en maatregelenprogramma voor de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deventer

Waterschap Veluwe (2004), SUP Hattem. Een gebiedsanalyse en maatregelenplan voor het stroomgebied Hattem (2005-2010). Apeldoorn.

Waterschap Veluwe (2007), Stroomgebieduitwerkingsplan Elburg-Oldebroek. Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007-2010). Apeldoorn

Waterschap Veluwe (2007), Stroomgebieduitwerkingsplan Harderwijk-Nunspeet. Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007-2010). Apeldoorn

Waterschap Veluwe (2007), Stroomgebieduitwerkingsplan Ermelo-Putten. Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007-2010). Apeldoorn

Waterschap Veluwe (2007), Stroomgebieduitwerkingsplan Apeldoorns Kanaal-Grift. Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007-2010). Apeldoorn

Waterschap Veluwe (2007), Stroomgebieduitwerkingsplan Noordelijke IJsselvallei. Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007-2010). Apeldoorn

Waterschap Veluwe (2007), Stroomgebieduitwerkingsplan Zuidelijke IJsselvallei. Een partiële herziening van het Waterbeheerplan Veluwe (periode 2007-2010). Apeldoorn

Bijlage 1: Geraadpleegde instanties

Bijlage 2: Begrenzing Beheergebied Waterschap Veluwe en ligging Natura 2000 gebieden

Bijlage 3: Selectie uit de C- en D-lijst uit het Besluit m.e.r. 1994

Onderdeel C. Activiteiten, plannen en besluiten, ten aanzien waarvan het maken van een milieu-effectrapportage verplicht is (selectie)

	Activiteiten	Gevallen	wel/niet van toepassing
3.1	De aanleg van een waterweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een waterweg die kan worden bevaren door schepen met een laadvermogen van 1.350 ton of meer.	nvt
3.2	De vergroting of verdieping van een hoofdvaarweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. een vergroting van het ruimte-oppervlak van een hoofdvaarweg met 20% of meer, of 2°. een structurele verdieping van de hoofdvaarweg waarbij meer dan 5 miljoen m ³ grond wordt verzet.	nvt
3.3	De verlegging van het zomerbed van een waterweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. een waterweg die kan worden bevaren door schepen met een laadvermogen van 1.350 ton of meer, en 2°. een oppervlakte van 50 hectare of meer.	nvt
3.4	De wijziging of uitbreiding van een waterweg	In gevallen waarin de wijziging of uitbreiding betrekking heeft op een structurele verdieping van de waterweg waarbij meer dan 5 miljoen m ³ grond wordt verzet.	nvt
9	De inrichting van het landelijk gebied.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.	nvt
12.1	De aanleg van een primaire waterkering.		nvt
12.2	De wijziging of uitbreiding van: a. een zee- of deltadijk, of b. een rivierdijk.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. een wijziging of uitbreiding van een zee- of deltadijk van 5 kilometer of meer en een wijziging van het dwarsprofiel van de zee- of deltadijk van 250 m ² of meer, of 2°. een wijziging of uitbreiding van een rivierdijk van 5 kilometer of meer.	nvt
15.1	De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen, met uitzondering van bronbemalingen bij bouwputten, bodemsaneringen en proefprojecten voor waterwinning.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid water van 3 miljoen m ³ of meer per jaar.	nvt
15.2	De aanleg van een waterbekken of een stuwdam.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een waterbekken of stuwmeer met een inhoud van 10 miljoen m ³ of meer.	nvt
18.6	De oprichting van een inrichting bestemd voor het reinigen van afvalwater.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met een capaciteit van 150.000 inwonerequivalenten of meer.	nvt
19.1	De uitvoering van werken voor de	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een	nvt

	overbrenging van water tussen stroomgebieden die tot doel heeft eventuele waterschaarste te voorkomen.	hoeveelheid overgebracht water van 100 miljoen m ³ per jaar of meer.	
19.2	De uitvoering van werken voor de overbrenging van water tussen stroomgebieden die niet tot doel heeft eventuele waterschaarste te voorkomen.	In gevallen waarin: 1°. het meerjarig gemiddelde jaardebiet van het bekken waaraan het water wordt onttrokken meer dan 2.000 miljoen m ³ bedraagt, en 2°. de hoeveelheid overgebracht water 5% van dit debiet overschrijdt.	nvt
27.2	De wijziging van het (streef-)peil in: a. het Veerse Meer, b. de Grevelingen, c. het Haringvliet, of d. het IJsselmeer, het Markermeer en de randmeren.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op wijziging van 16 centimeter of meer.	nvt
27.3	De structurele verlaging van het (streef-)peil van een oppervlaktewater.	Voor zover de activiteit niet voortvloeit uit een besluit als bedoeld in artikel 81, eerste lid, van de Landinrichtingswet of artikel 44, eerste lid, van de Reconstructiewet Midden Delfland in gevallen waarin de activiteit: 1°. betrekking heeft op een verlaging van 16 centimeter of meer, 2°. plaatsvindt in een gevoelig gebied of een weidevogelgebied, en 3°. betrekking heeft op een oppervlakte van 200 hectare of meer.	nvt

Onderdeel D. Activiteiten en plannen alsmede besluiten, ten aanzien waarvan de procedure als bedoeld in de artikelen 7.8a tot en met 7.8e van de wet van toepassing is (dit zijn de m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten), selectie

	Activiteiten	Gevallen	wel/niet van toepassing
3	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een waterweg.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een waterweg die kan worden bevaren door schepen met een laadvermogen van 900 ton of meer.	nvt
9	De inrichting van het landelijk gebied dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 125 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.	nvt
12.1	De wijziging of uitbreiding van: a. een zee- of deltadijk, of b. een rivierdijk.		nvt
15.2	De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem, alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid water van 1,5 miljoen m ³ of meer per jaar.	nvt
15.3	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een waterbekken of stuwdam.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid water van 5 miljoen m ³ of meer.	nvt
18.4	De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het reinigen van afvalwater.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een capaciteit van 50.000 inwonerequivalenten of meer.	nvt
19.1	De uitvoering van werken voor de overbrenging van water tussen stroomgebieden die tot doel heeft eventuele waterschaarste te voorkomen.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een hoeveelheid overgebracht water van 75 miljoen m ³ per jaar of meer.	nvt
19.2	De uitvoering van werken voor de overbrenging van water tussen stroomgebieden die niet tot doel heeft eventuele waterschaarste te voorkomen.	In gevallen waarin: 1°. het meerjarig gemiddelde jaardebiet van het bekken waaraan het water wordt onttrokken meer dan 2.000 miljoen m ³ bedraagt, en 2°. de hoeveelheid overgebracht water 3% van dit debiet overschrijdt.	nvt
48	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een aquaduct.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een lengte van 1 kilometer of meer.	nvt